

Sygn. akt II UK 128/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku J. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
o przywrócenie prawa do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 listopada 2014 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 8 listopada 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 listopada 2013 r., III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...), na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W., w sprawie z wniosku J. M. o przywrócenie prawa do emerytury, zmienił wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w J. z dnia 11 kwietnia 2013 r. w pkt I i III i oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 23 września 2011 r. oraz z dnia 7 listopada 2011 r. Sąd drugiej instancji wskazał w uzasadnieniu, że decyzja organu rentowego z dnia 23 września 2011 r., którą zawieszono wypłacanie emerytury wnioskodawcy, była zgodna z przepisami, gdyż w sprawie nie znajduje zastosowania wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. K 2/12 (OTK-A 2012 nr 10, poz. 121). W chwili nabycia przez wnioskodawcę prawa do emerytury w grudniu 2007 r. na podstawie art. 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), obowiązywał art. 103 ust. 2a tej ustawy, który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Na podstawie art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego, przy czym, zgodnie z art. 95 ust. 2 ustawy, zasadę wyrażoną w ust. 1 stosuje się w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 1, czyli pobierających tak jak wnioskodawca emeryturę wojskową. Wnioskodawca nie złożył oświadczenia o wyborze jednego ze świadczeń, a ponieważ korzystniejszym świadczeniem jest świadczenie emerytalne wypłacane przez ZUS, podlega ono zawieszeniu.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 27 i 28 w związku z art. 103 ust. 2a i 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, błędną wykładnię wydanego przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 3 listopada 2012 r. K 2/12, i ustalenie, że wyrok ten nie ma zastosowania do sytuacji prawnej wnioskodawcy, błędną wykładnię art. 95 w związku z art. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.) i naruszenie zasady równego traktowania poprzez rzekomy zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia, oraz art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 666 ze zm.) przez pozbawienie możliwości skorzystania z prawa wyboru świadczenia lub przyznania świadczenia wyższego, ustalonego na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, pozostającego w zbiegu z emeryturą wojskową, wskazał także na naruszenie przepisów postępowania – art. 378 § 1 k.p.c. Skarżący wniósł o uchylenie

zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy właściwemu Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebą wykładni przepisów „w kwestii realizacji prawa do emerytury ubezpieczonego, który ze względu na inną niż określona w ustawie dacie (...), został pozbawiony możliwości pobierania jednej z przysługujących mu dwóch emerytur, co (...) narusza zasadę równego traktowania i prawo do otrzymania świadczenia po spełnieniu ustawowych przesłanek, zastosowania (...) art. 95 w/w ustawy w sytuacji, w której kontynuuje on zatrudnienie, ma przyznane prawo do emerytury cywilnej, które jest korzystniejsza od pobieranej obecnie emerytury wojskowej i nie złożył wniosku o wybór świadczenia (...), oraz czy wobec powyższego zastosowanie (...) art. 95 w zw. z art. 27 i w zw. z 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz art. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych narusza zasadę określoną w art. 2 Konstytucji (...), dlatego, iż mimo przyznania prawa do emerytury została ona wstrzymana ze względu na zbieg z innym świadczeniem, braku wyboru świadczenia, (...)”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 499) rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności

ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
2. istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
3. zachodzi nieważność postępowania lub
4. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni

przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Zagadnienia przedstawione w skardze kasacyjnej, jako problem prawny wymagający rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy nie ma cechy nowości, o którą chodzi w przesłance wymienionej w art. 398⁴ § 2 k.p.c. i w związku z tym nie wymaga rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Wątpliwości wskazywane przez skarżącego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zostały już wyjaśnione. Problem wskazany w skardze był przedmiotem rozstrzygnięć sądowych. Przede wszystkim należy wskazać, że skutki prawne wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, nie obejmują ubezpieczonych, którzy nabyli prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r. (dniem uchylenia art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS - na mocy art. 37 pkt. 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. Nr 228, poz. 1507), także wtedy gdy wypłata emerytury (realizacja nabytego prawa), podlegała zawieszeniu, w związku z kontynuowaniem przez nich zatrudnienia. Wnioskodawca nabył prawo do emerytury w dniu 1 kwietnia 2007 r. i fakt, że wypłata emerytury, a więc realizacja nabytego prawa, podlegała zawieszeniu, w związku z kontynuowaniem zatrudnienia, nie ma znaczenia prawnego, w tym sensie, że wskazanie wyżej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, nie znajdowało zastosowania w tej sprawie. W chwili nabycia przez wnioskodawcę prawa do emerytury, w grudniu 2007 r., obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stanowiący, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Przepis ten został uchylony z dniem 8 stycznia 2009 r. i od tej daty możliwe było pobieranie emerytury, bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy. Taki stan prawny trwał do dnia 31 grudnia 2010 r., gdyż od dnia 1 stycznia 2011 r. obowiązuje art. 103a, znoszący możliwość

pobierania emerytury bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2013 r., II UK 4/13, OSNP 2014 nr 7, poz. 106).

Z kolei w wyroku z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11 (OSNP 2013 nr 7-8, poz. 91), Sąd Najwyższy przyjął, że zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń (art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS), dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

Tym się kierując, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.